

Asia: VN/17727/2022

Lausuntopyyntö selvityksestä - Tuomioistuinelaitoksen koulutusjärjestelmän kehittyminen : Selvitys tuomioistuinlain vaikutuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Tulisiko tuomioistuinharjoittelun nimellä tunnettu harjoittelumahdollisuus laajentaa kattamaan myös muut oikeudenhoidon toimijat? Jos, niin missä harjoittelu tulisi voida suorittaa? Mikä harjoittelun kesto tulisi olla?

Harjoittelumahdollisuutta ei tule laajentaa muihin oikeudenhoidon toimijoihin. Nykyinen vuoden harjoittelu-aika käräjäoikeudessa on lyhyt, ainakin tavoiteltaessa aitoa ja riittävää "kokemusta tuomarin tehtävistä" (tuomioistuinharjoittelusta annettu laki 9 §). Jaetussa harjoittelussa vain puolen vuoden harjoittelu-aika käräjäoikeudessa jää pinnalliseksi, harjoittelijan siirtyessä sen jälkeen hovi- tai hallinto-oikeuteen. Laajentamiseen tuskin saataisiin tarvittavia resursseja.

2. Tulisiko tuomioistuinharjoittelijoiden valintamenettelyä tehostaa? Jos, niin miten?

Valintamenettelyä tulee parantaa ja tehostaa eli käytännössä siirtää valintamenettely käräjäoikeuksiin, joilla joka tapauksessa on työnjohdollinen oikeus ja velvollisuus harjoittelun toteuttamisessa. Nykyinen "kaksiportainen" järjestelmä ei toimi parhaalla mahdollisella tavalla sen enempää valintamenettelyn kuin itse harjoittelunkaan osalta.

3. Tulisiko asessoreiden valinta siirtää esivalintakoetta lukuun ottamatta tuomarinkoulutuslautakunnalta tuomioistuimille? Jos, niin miksi?

Valintamenettely tulisi siirtää esivalintakoetta lukuun ottamatta hovioikeuksille ja hallinto-oikeuksille, koska niissä on paras asiantuntemus ja menettelyn byrokratia vähenisi.

4. Tulisiko tuomioistuinten esittelijöiden nykyistä tehtäväkuvaa tai kelpoisuusvaatimuksia muuttaa? Jos, niin miten?

Myös tässä pitäisi ottaa askeleita takaisin. Esittelijäjärjestelmän rapauttaminen muun ohessa esittelijöiden määrää vähentämällä on muun ohessa johtanut ongelmiin tuomarirekrytoinneissa. Tässä(kin) esittelijän nykyistä laajempi tehtäväkuva toisi apua. Todettu ei ole ristiriidassa sen kanssa, että tie tuomariksi voi kulkea myös esim. hyvän syyttäjätöyön ja asianajotyön kautta.

5. Olisiko käräjäoikeuksien virkarakennetta tai käräjänotaarien toimenkuvaa tarpeen tarkistaa siten, että käräjäoikeuksissa käräjänotaarit tai muut nuoremmat lainoppineet voisivat avustaa tuomareita asioiden valmistelussa?

Tuomareiden avustamista tapahtuu jo nyt, tosin hyvin pienessä määrin. Käytännössä tämä perustuu siihen, että tuomari antaa riittävän ohjeistuksen ja aidosti ohjaa käräjänotaaria. Tämä kuitenkin vaatii tuomarilta paljon aikaa, eivätkä nykyiset tuomariresurssit ja käräjänotaareiden harjoittelu-aika siihen riitä.

6. Onko teillä muuta lausuttavaa?

-

Almgrén Markku
Kymenlaakson käräjäoikeus